

PIMMARLUNGNIQTAKHAUNNGITTUQ NINGAQTAKHAUNNGITTUQ
IHUINAARUTAUYUQ KITUMULLIKIAQ PITQUHIMINIQAQTUNUT: INUINNAIT

Una Inungnut Maligatinut Ilihaiyuyuq Naunaitkutakharlu havauhikhaq piliurhimayuq uumani Ilagiiktunut Ningarnirmut Havauhiq Apiqhuyiit Havagvinga Kanatami.

Piumaguvit aatjikutaanik titiraqhimayunik uuminnga titiqqanganik, hivayarlugu:

Qaritauyakkut : fcyinfofea@justice.gc.ca

Hivayautekkut: 1-888-373-2222 (akiittuq)

Piinarialiglu Qaritauyap Pulaarvingani: www.justice.gc.ca

© Kuin Nan'ngariyayuq Kanatamut, pitqutigiyayuq Ministayuq Apiqhuyiit umanngalu
Apirhuqtaunahuap Ikayuqtinga Kanatamut, 2012

ISBN 978-0-662-03476-6

Makpiraap nampanga. J2-366/2011Riu-PDF

Also offered in English under the title :

Abuse is Wrong in Any Culture: Inuit

Aussi offert en français sous le titre :

La violence est inacceptable peu importe la culture : les Inuits

ᐅᓇ ᐅᖅᑕᑕᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦ ᐱᑦᐅᖅᓇᖅᑦᑦᑦᑦ ᑎᑎᑦᑦᑦᑦᑦᑦᑦ ᐅᓇᐅᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦ ᐅᓇᐅᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦ
ᐅᓇᐅᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦ ᐅᓇᐅᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦ ᐅᓇᐅᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦ ᐅᓇᐅᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦᑕᑦ

Ammalu pitâgijausot Labradorimittitut atâni taigusingaš *Pilukâtaunik tammaniuuvuk ilikkusinginniš Inuit*

Makpiraap puunga hanaugaliuqhimayuq piksaliuqhimayuqlu uumannga **Nuschool Design Agency**

Apiriyukhaq aatjikutaliurumayunut

Naunaitkutangit titiraqhimayut uumani makpiraami titiqqamiluunniit aatjikutaliunnginnarialik, ilanganik tamaalluunniit, qanurluunniit, inuup atuqtakhanganik inungnulluunniit maniliurnahuannngittumut pigumi, akiittumik apirigumigluunniit, kihimi naunaqhimakpat.

Apiriyayutit ukuninnga pilutit:

- Pivaglugu qayagiyumik naunairumi ihuarninnga titiqqat piliuffaarahuat;
- Naunaiyarlugu tamarmik iluittuq atinga makpiraap piliurahuat, makpiraaliuqtublu timiqutigiyangit; unalu
- Naunaiyarlugu piliuffaarninga aatjikutaliurhimayuq ilitariyayup havaanganik makpiraaliuqhimayuq Kanatap Kavamanganit piliuffaarninngalu ilayuq ukununga, ukunanulluunniit angiqtayuq Kanatap Kavamanganit.

Maniliurahuarnirmut piliuffaarniq tuniqhaininngalu pilimaittut kihimi titiraqhimayunik angiqtauhimakpat Kanatap Kavamanganit ilitariyayuq titirarmut atannguyamit, Public Works-kunnit Kavamaliqiyingillu Kanatap (PWGSC). Naunairyuumirumaguvit, hivayarlugu PWGSC uumani: 613-996-6886 uumaniluunniit: droitdauteur.copyright@tpsgc pwgsc.gc.ca.

Ilangit Qaritauyami titiraqhimayut piyut uumunnga titiraqhimayumi taiguaqnaittuq Innuinaqtun.

"Tamaryangangittutit
Qanurli ilihimaniaravit
Inuuhirmik pittianggittuq
Uvvalu ahiruiluni tamaita hauniriyatit
Irene
Apqunmi kamiqaqtuq puqtuyumik

Piqpagiyara Irene
Piqpagiyagit Irene

Huurli ahinunngaunngittutit
Ahinut pihunnginniravit."
[numiktiqhimayuq]

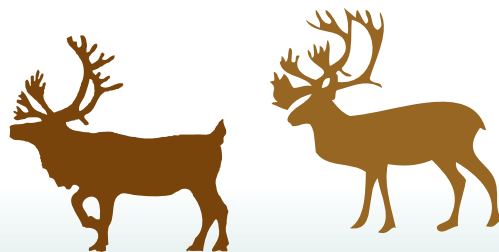

Uumangga pihimayuq, "Angel Street (Lovely Irene)", aatjikkutaliuqhimayuq apirilraaqhugu Lucie Idlout numiktiqhimayuq

Iluani Ittut

Titiraqhimaninga naunaiyariami uuminnga makpiraaq	makpiraq 4
Taiguaqtumut titiraqhimayuq	makpiraq 5
Inuinnait arnat Kanatami	makpiraq 7
Qilamiuqtuqaqqat	makpiraq 9
Hunaungmat pimmarlungniq ningarnirlu?	makpiraq 10
Ilvit pipkainngitat!	makpiraq 16
Ihumaalutiqaliruvit	makpiraq 17
Piqpagiyaunngittuq iqhiunnginnaruvit	makpiraq 19
Huliyauliqqat nutaqqatka?	makpiraq 20
Huuq taimailuliqqa uvamnun?	makpiraq 23
Nakuutqiyauva ikhinnanngitkupku ikhinnarupkuluunniit?	makpiraq 30
Qanurinniaqqa ikhinnanngitkupku?	makpiraq 31
Hunaungmat qilamiuqtuqaqqat ihumaliurut?	makpiraq 34

Qilamiuqtuqaqqat hunavalungnik nakhakhat naunaitkutaq	makpiraq 36
Humit Ikayuqtauniaqqinga?	makpiraq 37
Qanurinnialiqqa hivayarupkit paliihimat?	makpiraq 39
Huliyauniaqqa paliihimatkut kuatiliqipkaigumiuk taamna inuk pimmarluktiriyuq ningarumiluunniit?	makpiraq 41
Humit aallamit ikayuqtauniaqqa?	makpiraq 42
Nutaqqatauk qanurilinganiaqqat ikhinnarupkit?	makpiraq 44
Qanuqtut pinialiqqinga iqhiurungnairiamni ikayuqtauninganiglu pigiamni hapkuat tamaat?	makpiraq 45
Tainiit atuqtauyut uumani makpiraami	makpiraq 47

Titiraqhimaniga naunaiyariami uuminnga makpiraaq

Una taiguagakhaq titiraqhimayuq Inuinnait arnanut arnaruhinullu uumatimingni uluriahuliqtut ningarnirmut pingmata aippaminit ilainilluunniit.

Una taiguagakhaq titiraqhimayuq Inuinnait arnanut arnaruhinullu, kihimi Inuinnait tamainnut – angut arnalluunniit, inuulramiugumi inutquarumigluunniit, Inuinnauyut Qablunaangugumigluunniit - aanniqtayuq aallanut aanniqtuiyurluunniit akhuuquyayuyut ikayuqtauqubluni.

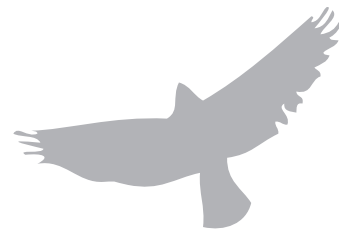

Qiniqhiayuq ikayuqtauuyukhamik inmingnut hakuittuunngittuq kihimi naunaitkutaayuq hakugiktuq uummatimini nutqaqtigiamingnik atuqtaunnginnaqtuq ningarnirmut pimmarlungnirmullu.

Tilihimaguvit kinaliqaak aanniqtitauliqtuq, uqainnariaqaqtat avaliinngittuq ... taiguaqtirlugu una taiguagakhaq ahinunngarluni aannirnaittumik.

Taiguaqtumut titiraqhimayuq

- Ilaani avaliitpiaqtumik ihumaginiaqtutit, kannguhukkuvit mamiahukkuvit iqhiuruvilluunnit uqaqatigiarni aallanut inungnut qanuriliuqtitauguvit, Inuinnailluunniit uqalirumik uqaruiquvlutit ihumaaluktinnaittumik ilangnik.
- Ilaani uqaatiyauniaqtutit ningaqtayutit ilvit pipkaigavit.
- Kihimi amigaittut Inuinnait paqivaktut nutqaqtitakhanganik ningarniq taimaa nakuutqiyayumik quvianatqiyayumik inuugiamingni- inmingnut nutaqqaminullu.
- Una taiguagakhaq aullaqtitautjut kiugiami ilanginnik apiqhuutitit humillu ikayuqtaugiarni.
- Makpiraarmi titiraqhimayumi uqaqtauhimaqpiaqtut inuinnauyunit arnanit atuqtut ningaqtayut aipparmingnit ilamingnillu.

Angiqtauhimangittumut: Naunairlugu tamna naunaitkutaq uumani titiraqhimayumi himmautigiy-aunngittuq maligaliqinirmut naunairumaguvit. Pigiaqni maligaliqinirmut naunairumaguvit ihuaqtumik pitjutikharnik, uqaqtukhaugaluuyutit apirhuiyiinni ikayuqtinganut.

***Avaliinggaanngittutit!
Aanniqtauniq ilaunngittuq
piqpagiyaunirmit!***

Inuuhit aallannguqtaaqtuq!

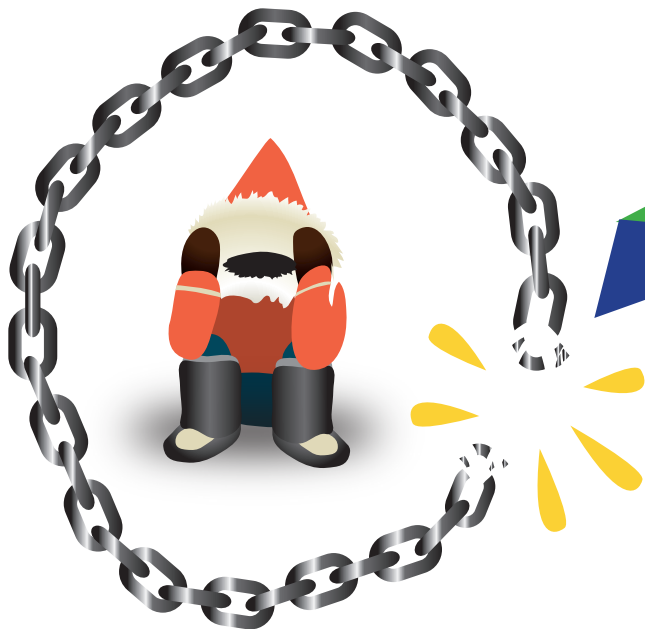
Inuinnait arnat Kanatami

Inuinnauyut arnat nunaqaqtut 52ni nunallaani ukiuqtaqtumi Kaanatami, qablunaat nunagiyangannilu ukunani Edmonton-mi, Winnipeg-mi, Aatuvami, Montreal-mi Yalunaimilu.

Nunagiyarni, arnait, nutaqqalgit inutquanguyullu Inuinnait iqhiuqtumik inuuhimayut ubluq tamaat – ilihimayamingnik pipkainngittut, kihimi piqpagiyamingnit.

Tamainni nunallaani, amigaitpiaqtut arnat nutaqqallu inuuvaktut aanniaqhimagiyumik timingit aanniqhimayumiglu uummatimingni.

**Ilvit pittaagtutit
taimaaqtirlugu ningarnirmut
atuqtaunnginnarninga ilingnut
nutararnullu taimaatut
inuuhit arnat aallat inuuhingit
nutaqqangillu inuuhingit
aallannguriami.**

Qilamiuqtuqaqqat

- atuqtakharnik ihumaliurlugu ilvit nutaqqatillu aannirnaittumik
- hivayarlugik paliihimat, apirilugilluunniit ilatit ilannatilluunniit hivayaqulugu paliihimatkunnut
- qimaalutit ilannat iglunganut, paliihimatkunnut, munaqhitkunnut, haamlatkunnut, ulapqivigyuamut aturvingmulluunniit, nakuukpat qimaavikhat
- iriiallglutit akhutak, qimaalutilluunniit hilamut, taimaa nuatqatit takugianganni tuhaanganniluunniit, hivayariamingnik paliihimanut.

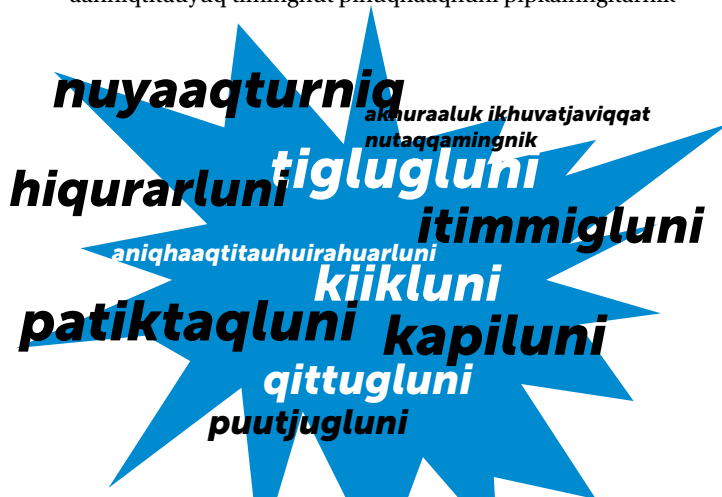
Hunaungmat pimmarlungniq ningarnirlu?

*“Thumayunga taimailiuqtuq
humaanngittuq ... atuqtaat tamaita
Inuinnait maamangmalu taamna
atuqtaa ... taamna uqautigiyuitaqqut.”*

- Kinaliqaak aanniqqatit, ningarumitit pimmarluktipkai-gumi akhuraaluk ilingnut, taamna Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq
- Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq inungnut pip-kaitaaqtuq – pipkaitaaqtuq aipparnit, angutautigiyarnit, aningnit, nukarnit angayungnit, arnaqatigiiktarmilluunniit, maamangnit paapangnit angangnit aippat angayuqqaan-ganilluunniit ... nutaqqatit angayukhiuyunilluunniit
- Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq atauhiinarmik pipkaijtutautiginiaqtat, ningaqhiqtaunginnarluniluunniit-ningaqtauluni nipimingnulluunniit hugiyauhuirnirluun-niit pittaaqtut
- Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq ihuittuq, pipkain-irluunniit pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq pinngit-tuq Inuinnait pitquhinginni ilumuurutinginniluunniit
- Tamarmik pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq ihuinaa-rutauyullu.

*“Thumayunga amihut hunavaluit pitta-
aqtut, kinaliqaak ilihimanngittut ihui-
naarutauyut.”*

Tiglukhuni itimmigluni pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq aanniqtitauyuq timingnut pihuhqaaqhuni pipkainngitarnik -

Hapkuat ihunaarutauyut.

Nuliarnirmut pimmarluktitauniq ningaqhiqti-tauyumik ittuq nuliarnirmut kahangnirmik nuliarnirmut pipkaiyuq ilvit piumanngitarnik:

- ... kuniktauniq, kahagaqtauniq akhuuqtitauyumik pipkaiyurluunniit nuliaqtaugiami inungmit nuliarumangitillutit, katuhiqhimaguvilluunniit
- ... ihumaginngitaatit “nutqaquigunni”.

Nuliarnirmut pimmarluktitauniq ningaqhiqtita

- ... nuliarumi nutararnik, in’ngutarnik, aningnit nukarnit angayungnilluunniit
- ... unaluunniit nutaraq mikivallaarumi angiriami: ukiulik 16nguqtinnagu (kihimi aatjikutaunnuaqqat tahapkuat ukiungit), ukiulik 18nguqtinnagu (nuliarahuap ulapqipkaiyuni munaqtiyuq, qanurluunniit.)
- ... unaluunniit nutaraq 18nguqtinnagu ilaliutikpat piksalinirmut uhinngayumik nuliarniq maniliuriami (uumanilu nuliarniq himmautigiyayuq higaarlukhamingnik, imikhamingnigluunniit qanurluunniit.)

Hapkuat ihuinaarutauyut

*“kannguhuligtunga mamiahuligtunga
... kihimi pingitkuma, anipkarniaqta-
anga talvannga humunngaunialiqqat
nutaqqatka?”*

Ihumamitigut mihingnaqtut (ihumamulluunniit) pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq atanniutjutauyuq, quiliqtanaqtuq, avali-inngaqtitauyuq ihuinaarutauyuq inmimut-akhuraaluk ihumagiyauniq.

Ilangit ihumamitigut mihingnaqtut pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq ihuinaarutauyut -

- ... iqhitaarumi inuarnirmut aannirumiluunniit ilingnik kinamigluunniit ilihimayarnik
- ... ahiruqtirigumi tamayarnik aannirumiluunniit pamiaqhatit iqhitaigumiluunniit taimailiuqhuni

... mallaunginnaraarumitit huliyaakharnik qunniaraaqpakkumi ubluq tamaat iqhiuqtitaiblutit inuuhirnut kimulluqaak ilihimayarnut (taiyauyurlu ihuinaarut uumilrukhaiyuyuq).

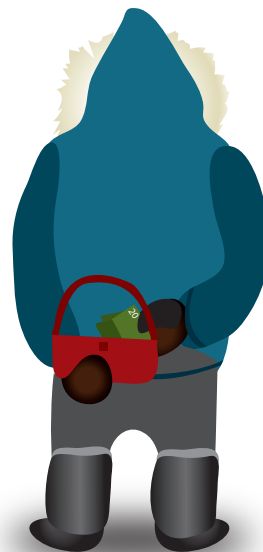
Aallattauq ihumamitigut mihingnaqtut pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq ihuinaarutaunngittut, kihimi ulurianaqtut, taimailiuqtukhaunngittut ilingnut.

... ihuinaarumi pimmarluktitaugumi ilingnut in'ngummaktipkaiblutit
... iriallakkumi ilingnut uqarumilu hukhaunngittutit
... atanniqtuigumi humunngauttaaqtutit kitkullu piqatittaagtutit
... takupkalimairumitit ilannatit ilatillu
... ilaupkalimaipkarlutit ulapqigiarni.

Hapkuat pipkaitjutigiyauniarunngaqhiyut ihuinaarutinnguqniaqtuq qakunnguqqat.

“Ilvit kibluqtipkaiyarman nuraarnik. Huliyaakharnik munariyagit qunngiaqtagit ... Ilihimagunnga aalanik angutauiqaqtutit.”

Maningnik aqhaarniq ilingnit piyuq inminiinaq aturiaminik.

Ilangit maningnik aqhaarniq ihuinaarutauyut, ukunatut:

- ... maniliuqtarnik pigumi inutquaqhiurutingnigluunniit
- ... sainirumi sainiutingnik manikhariami manikharnik apirihimaittumik
- ... kukigumi ilingnit
- ... pipkainngitpat ihariagiyauyut niqikhanik, iglukhamingnik, aanuraakhamingnik havautikhamingnigluunniit ilingnut, nutarat 16nguqtinnagu ayuqhautiqaqturluunniit ilagiyat.

Aallat maningmik aqhaarniq ihuinaarutaunngittut, kihimi ulurianaqtuq, taimailuqtukhaunngittuq kinaliqaak hapkuninnga pigumi ilingnut:

- ... ataniqtuigumi igiami iglungni akhaluutingniluunniit, nutaqqiqulirumi in'nguttarnik nutaqqiqiumangitillutit
- ... annirilirumi pihimagiangni maningnik.

“Thumaliurniaqqunga maniqar-iakharnik. Uqautigaluaqtagillu ... angayuqqaangnunngaulimaittutit. Huumi inuit tamaita nakuuginngita-atit ... hulilimaitpiaqtutit pinningit-tutillu hukhamaakhaunngittutit!”

Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq atuqtaunnginnaqtuq ukuninnga ...

... ataniqtuiniq avaliiriarni iqhiuriarni
... ataniqtuiyaatit ulapipkaiblunit, ihumautipkainahuaqtuq
ilvit pipkaijtutigiyat, kannguhuliqtunga mamiahuliqtunga
ilhimanngitkuvilluunniit qanuriliurniaqtuq
... anipkalimairumi anigiarni ikhinnariarni
talvaniittumanngitkuvit
... nibliqtailiblunit.

Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq nakuun- gittuq una pingmat...

... kinaliqaak “ayurnaqhiryuaqqat” inmingmik, imingangmat
imingavyangmalluunniit
... huligavit qanutulluunniit uqaravit.

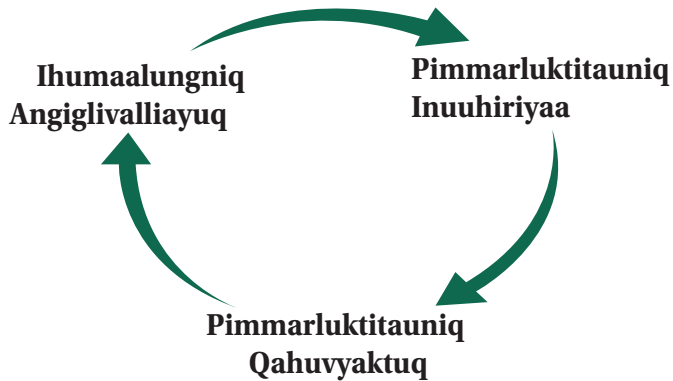
*“Maamamnunnga uyunga kihimi uqar-
mat humaagingitaa uvamnik pipkai-
yunnga taimaatut utiffaaqtukhauyunga
aippamnut nibliqhimaittumiglu.”*

Piqanngittuq huuq pipkaijtutauyuq pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq!

Ilvit Pipkainngitat.

*“Uqaqtuq uvangaguuq
pipkaqhimyara
ukpiriopiaqtara
taimailingmat.”*

Ilvit Pipkainngitat!

Ihumagigiami uqariamilu ukuninnga Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq ayurnaqtuq.

*“Nipaingaarniq nakuunngitqiyayuq ...
Ningaquiyara iqhiunnginnarnaittumik.”*

Amigaittut inuit ilihimaliqtut piqaqtuq pitquhiyuq atuqtaunnginnaqtuq ukuninnga pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq. (Taamna piksa naunaiqtitauyuq qanuqtut una pitquhiyuq atuqtaunnginnaqtuq havaktuq.) Ihumaalungniq angiglyuumiqpaktuq tatjakaffuk talvannga inuk ningaliqpiarumi. Talvannga “ningarniq” pimmarlugluunniit, taimaarniaqtuq nipairniaqturluunniit. Tamna inuk ningaqtuq mamianaugaluar-niaqtuq uqariirluni taimailiuffaalimaiqtuq. Uqariirluniluunniit ikayuqtakhamingnik piniaqtuq ... inmingnigluunniit piniaqtumik. Kihimi, qakunnguqqat, ihumaalungniq angiglyuumiqtuq talvannga iqhinarniaffaaqtuq. Tamna iqhinarut ingattarniaqtuq qakunnguqqat iqhinainnaqhimmaalirluni.

Ihumaalutiqaliruvit

“In’nguttara apiriinaqtuq manikhamingnik atuqtakhaa higaarlungmut imikhamingnigli, tamaat manikhara piyaa atuqtakharaluara uumani tatq-iqhiutmi.”

Ayuqhautiqpiaqtaa pimmarluktitaugaangat ningaqhiraangat ilihimayutit aanniqtuiniq nutqaqtirumayat, kihimi ilihimanggit-kumi uqautigunni taamna ayuqhaut allannguqtirungniluunniit taamna nakuuhinarungnaqhiuq, ingattaryuumiutiniaqturluunniit.

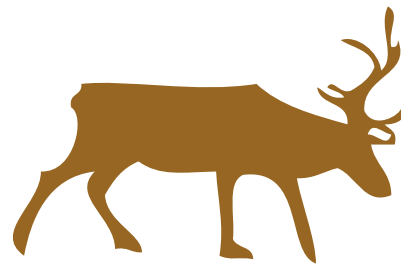
“Iqhiuqtunik ilirahukturluunniit uqariami... inuit iqhiuqtut naunaigiyaugiami ningaqtauyumik uqamaluktitaugiamilu.”

Amigaittut arnat pimmarluktitauhimayut ningaqtauhimayut ilirahuliqpaktut mamiahukhutigli ... iqhiuqtullu ilangit ilannangillu ikayulimaiqtaat. Ilaani ilatit ilannatillu ikayunngitqaaqhutik, kihimi uqaqhutik qimaahuirit nagingnaittumik nutaqqatit unipkaanganik angigliqtiblugu. Ihumaalungniarungnaqhiutit hulinialiqqit, ilatit taamnalunniit inuk piqpagiyat aanniqtitauyuq ilingnik. Kihimi, itqaumavaglugu, huliguvit ihuaqhiniaqtuq kinamut pimmarluktitaiguvit ningaruvillunniit. Ilinguinnaunngittuq taimailiuqtitauiqtutit.

Qiniqhialiruvit ikayuqtikharnik naunaiqtitaunngittuq hakuiqtutit kihimi hakugiktutit uumatingni . Ilvit naakuhiqtirumagungni inuuhit ilatillu piinarialik.

“Pinngittaamingnik ningaqtitauhimayumit ningaqtinganillu nunamingnitamainni ayuqhautigiyauyuq.”

Piqpagiyaunngittuq iqhiunnginnaruvit

Aippaqatigiingniq – inuitut – ihumamitigut nakuuniaqtuq nakuunginniaqturluunniit, ilaani ihariaginiaqtutit pigiarne ihuatqiyamik “ihuaqhaitjutikhamik”. Ilaani ikayuqtauguvit ikayurniaqtuq. Nakuuyumik aippaqatigiiktumi, iqhiurnaittuqaqtuq.

*“Appaqhuqtunga kaibluaqhugu akh-
aluut maliktaublunga aipparma tigu-
miaqhuni havingmik nutaqqatka tau-
tukhutik.”*

Huliyauliqqat nutaqqatka?

Angayuqqat nutaqqamingnik ihariagiyanginnik hivullu-tigiyakhaat. Qugluumanaqtuq quvianaitpiaqturlu nutaqqat tautugiamingni tuhaagiamingniluunniit angayuqqaanga ninqaqhiqtauyuuq. Iqhiutakpialiqpaktut:

...qungiaqtumik maamanganik patiktauyumik ningaqhiqtumiklu
...tuhaagiami irialaaqtumik nin'ngakhimayumiklu nipiqtuqtumik.

Nutaqqat:

...iiraqtuqniaqtut iglip ataanut
...tautuktaugigiamikni
...”nakuuqpiarahuaqhutik”
...ikayuulimaittumik ihumagiyuuq
...irhiuqhutik
...taimailipkaitjutiyumik ihumagiyuuq
...avaliqtutut ipluni.

Nutaqqat puigulimaiqpagait talvannga inuuhiraalukmini.

“Paapaga imiffaalirmiyuuq ublumi ... Nakuuqpiarniaqqunga nipainngaaqhimalunga ... taimaatut iiriamni takulimaigiaminga ... Maamaga iqhiuliqpiaqtuuq ... Aan-niqtailiniaqqara ... uvanga ilaa taimailipkarungnaqhiyatka ... qiniquhianiaqqara nukannuara arnarvingmungautilugu ... haluuqagit paapak ... itiqhilanga hikumik?”

Ulurianaqtuq nutaqqanut

Nutaqqat takugiami tuhaagiami inirniit ilamingni aanniqtiriyut ayuqhautiqaqpiarniaqtut ayuqhautipkailunilu inuuhingmini angiglikpata.

- Timimitigut ayuqhautingit niaqurliuqtumik, aqiarurliuqtumik, kilaaqtumik, quiluni igliminut, ayuqhaqtuq uqariami, aanirumi unaguhukkumiluunniit
- Inuuhirmini ayuqhautilgit aallanut nutaqqanut iqhita-aqtilluni, iqubluni, aallanut pinahugiyaa pattitigibluni, hugiungnaiqhugit inuit inminik piuminaiqhuni, nutqanngaalimaikpat, quiliqtanaqtumik hinnaktuqtuq, iliharvingmini ayuqhaliqtuq
- Hinikuinnaliqluni ayurhaliqlunilu sikuurvikmi
- aiyungnaiqhutik, higaarlungnik atuliqhutik, hubluuliqhutik kaasiliimik aallanigluunniit imiinaliqhutigluunniit, inminik kilakhimainnaliqtuq inmingnigluunniit pinahuanninnaliqhuni

- aipparninulluunniit ayuqhautiqalirluni, angiglyuumi-raangata ukpirilirmiaqtaat humaanngittuq inuit aanirumitku aallat inuit.

Nutaqqat ilihimayut ningaqtunik pimmarluktitauyunik, taimaili-unnigtkumatillugik.

***“Angiglipkaqtaaqtuqut pingahuuyunik
aallatqiinguyunik nutaqqanik: qayagi-
auyuq mannik, naptuyuq uyarangmik,
inungmiguunniiit”***

uqaqtuq inuinnauyuq Inirnikhaq Rhoda Kareta, http://www.nccah-ccnsa.ca/76/Messages_from_the_Heart.nccah

Ningaqhiraangavit, ayurnaqpiaqtuq munarigiame nutaqqatit.
Unalu, ayuiqtaaqtuq, qunnialiraangata taamna inuk ningaqtuq
humaagihuinnigtkaluarlutit piliqhuni.

Hunavalungnik niuvrutiginiaqtat nutarat mamihaigiame uumma-
timini uluriahuutinga, nakuunnigtpat nutararmut ikayulimaitpat.

Unalu, unaguhuinnaqtutit ubluq tamaat, ayurnaqhiyuq tunigiame
hunavalungnik piunayamingnik. Ikayuqulugit nutaqqatit ikayuq-
turiame ilamiilluni, Inirnikhame ilannaminiluunniiit ikayuqtaugia-
mi ihuaqhainahuaqtillutit nakuruqtitaunahuaqtillutit inuuhirnik.

Nutaqqatit aanniqtauliqqata, ikayuqtikharnik qilamiurlutit.
Nutaramik ningariame ningaqtukhaunnigittut maligamut inmat.

Nutaqqat ningaqhiqtauyakhaungittut!

***“Inuit iliqtut putuqaryuaqtut uumma-
timingni ilumuurutimingni.”***

Huuq taimailiuliqqa uvamnut?

Amigaittut huuq inuk iqhinaqpallaarniaqtuq ningarluniluunniit. Qakunnguraangat, pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq or iqhinaqhaarniq, ningarniq pitjutautigiyauyuq ayuiqhaqhimayuq nutaraubluni. Una uuktuutigilugu, angutit qunniatqut paapaminik ningaqtuq maamangminik ilaani ihumagivagaat Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq humaangittuq inuillu tamaita taimailiunnгинаqtut ... ihumagivaktullu angutit atanniuyukhat pimmarluktukhallu ningarlutiglu arnanginnik inuuhimingni, HUMAANNGITURLUUNNIIT “taimailiupkaruptitku” ayuqhau-tiqaliraangat inuuhimingni iqhilirumik quviahururumigluunniit, iqhinarumi ningarumilu taaffumunnga piqpariyamingnit naunairutauyuq angutauyut.

“.. angutit ihumagiyauyut ningainnaqtukhat.”

Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq ihuanngittuq tamainnut ilagiiktunut nunamingnullu, ukuallu Inuinnait ilagiiktut nunamingnullu. Tamna iqhinaqhaarniq, ningarniq unalu Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq quvianaittumik pingmat tamainni inungnut pitquhinginnullu, angirniq pimmarlungnirmik ningarnirmik ilauqataunnngittuq Inuinnait pitquhinginni ilumuurutinginniluunniit.

Ihumagilugu. Qangaraalk, iqhinaqhaarniq, ningarniq ihuaqhiyauvaktuq qilaminnuaq Inirnikharnit aullaarvingmingni. Inuinnait aippariiktut ilangillu ikayuuqataugiiktumik piyut inuugiamingni ayurnaqtumik hilami. Inuit tamaita – angut, arnaq, nutaraq, Inirnikhaq – havaaqaqtut naunairiamingni ilangit inuunginnarluni kihimi nakuuyumik piyut nutaqqa-ptingnit hivuniptingnut. Angutit havaangit aanniqtailiblugik ilamingnik, aanniqtipkainngillugik. Pinngitkumi munarinirmik aanniqtipkailuni aanniarutipkaiyuq kaaktipkaiyumigluunniit ilamingnut aullaarvinginni. Nipaingaarniq pinngittaamingniglu pipkaitjutauyuq naglikhaaqhimmaarnirmik.

***“.. hamani [naunaiqhimayuq] humaangittuq pimmarluktitaugiami ningaqhigiami inmingnut atuqtautigi-
piplunilu.”***

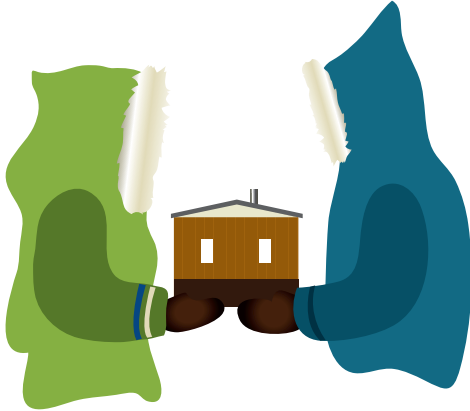
Amigaittuq aallanguqtitauniq piyuq inuinnainut nutaami ukiuni. Ilangit hapkuat aallannurninnga nakuuyuq inuinnainnut- ukunatut ikitqiyauliqhuni nutaqqat tuquyunik – kihimi aallattauq – ukunatut angiglyuumiqhimayuq maniilliurniq niuvrutauhimayut niqinik hunavalungniglu – pipkaiyuq amihuni atuqtauniq aallannguqtitauniq pimmariniq inmingnut aallanullu inungnut. Qangaraalungnitanut ihuirutinik – sikuuriaqtitauyut unghahiktunut, nuupkaiyullu – Inuinnait angiqtuq ilanginnik ayuqhautigiyauyut aallanit pitquhinginnit nakuuyumut piblutik.

Inuinnauyut arnat iqhinaqhaaqtitauvaktut, ningaqtavaktut quulitqiyauliqtuq nampangit aallanit arnanit Kaanatami- algangmingnit Inuinnait angutit. 2004mi, 28 pusantnguyut arnat Nunavunmi avaliittut iqhinaqhaaqtitauyut, ningaqtayut naunaiqhimayumut 7 pusantnguyumik qablunaat nunagiyanginni.

Hunavalungnit angayaaqhimainnaqtunik Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq, piqpagiyauhuiqhimayut unalu hulilimaiqhimayumiglu pipkaitjutauyuq quglungnirmit, naglikharnirmit, uluriahungnirmit, ihumaalungnirmit, ayuqharnirmillu ilihimayungnaiami puigurami Inuinnait pitquhinginnik ilumuurutingillu

maniqqamullu, mamihaqhimangittullu aanirutingit pimmarluktutihangmat ningaqtangmalluunniit tautukkamiluunniit nutaraubluni, tamaita pipkaiyut pitquhiyuq atuqtaunnginaqhimmaarutingit ukuninnga iqhinaqhaarniq, ningarniq unalu Pimmarluktitauniq ningaqhiqtitauniq angayuqqaamit nutaqqamingnut in'nguttamingnut. Ilangit arnat angutillu angiglyut ihumainnaqhugu pimmarluktitauniq ningaqtang humangittuq arnat inuuhiringmagu. Inuulramiit angiglyut iqhinaqhaaqtitaunginnaqtumik, ningaqtanginnaqtumik ulapitiqtitauyut uqaqtanginnarmata tamna uqaqtakharinnngitaanik, ikayuqtauhimaittumiglu inirninilit ilagiyamingnik, inminigluunniit aallannguqtirahuaruirlugu una atuqtauniq.

“Ilangit angutit uqaqpaktut inuuhingit ayurnaahiyuruuq arnat havalirmata maniliuqtumik pilirmallu pitquhiralunginnit talvuuna ayuqhapkaitjutauliqtuq ilamingnut.”

Atauhiq qangannuaq aallannurninnga inuinnarnut piqpagihimaittumik uqaqatiginirmullu nutaqqamingnut, in'nguttamingnut, ublumi inuit pilirmata tahapkunanut aatjikku-tariiktut ukiunginnut. Una pipkaitjutiyut tammaqtaiyuq ilihap-kaitjutinik pitquhitigut ilumuqtamiknik, tahapkuatlu ihumma-gilluaqtuq ninngaqniqmut, naluplunilu qanuqtut atuqtauniaqqa inuup inuuhinganut.

Uvva uqaqtaminik Inirnikhaq kiutjutaa -

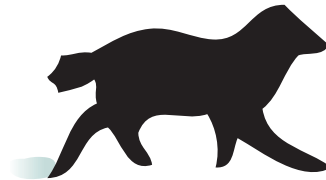
“Pipkaiyumik ilamingnut piyakhan-git, ... tamarmik angutit arnallu ka-yumiittunnuamik ilitariliqtaik ihari-agininnga ikayurlutik ilagiiktunut havaangit naunainngitkaluarlugu kitut angutit arnallu havaariyakhangit ... Maniliuqtamingnik ilanginnut ilagiik-tunut maniliuqtaat arnat havaangani havaktut ikayurutivagait ilagiiktut ayuqharnaittumik maniliqinirmut pi-yut ihuaqhaigiamilu inuutjutikhangit.”
[numiktiqhimayuq]

Kivgaqtuqtiuyuq Nunaup Ahiningit Mary May Simon, *Inuit: One Future-One Arctic*, makpiraanganit 41, The Cider Press, 1996

Uvva uqaqtaminik Inirnikhap qanuriliurmat:

“Pitquhimut-ayuhautiqalirmat. Aalla pitquhiq, ilaunngittuq inuit pitquhinginnut, nau-nairmat nunaptingni. Iliqtuq taimaaqhugik ilitquhikput pitquhikput ihumagibluta haku-giingniaqtugut tammaruptitku. Ilihimayugut hakugigupta nakuuyumik piqatigiingniaq-tugut uvaptingni. Tamna Inuinnait pitquhingit inuuhirmut, inirnikhat nipingilluunniit atuqtauhuirmata, talvuuna inuinnait pitquhingit ihuittumik pipkaitjutauyut. Pitquhivut ayuqhaqtauliqtuq. Amihut inuit pingmagu tamna pitquhiq piutigingitaptingnik, uvani ayuqhaliqtugut.” [numiktiqhimayuq]

Uqaqtauhimayamikni Meeka Arnakaq *Nuluaq Havauhiq: Kaanatami Inuinnait Havauhikhaq Pimmarlungnirmut Ningar-nirmut Pittailiniq*, http://www.pauktuutit.ca/pdf/publications/abuse/AHFNuluaqInuitHealing_e.pdf

Pimmarluktitauvaktut ningaqhiqtauvaktullu hangialirumik, maningmut pigumi, ninngagumi, ayurnaahikpalluunniit. Taimaipkaqtitauyut tahapkuat pimmarlutitauyut ningatuq angilivangmata atuqhugu tamna atuqtauniq pimmarlutitaunirmut ningaqhiqtitaunirmut. Taimainniaqtuq uumatingmit mihingnarningit pipkaingmat igluqaqtut inugiakpallaaqhimayunit, havaanginmata puiguramitkiglu kitkuungmangaanik, umanga-luunniit timimitigut ihumamitigullu aallanngurmata imirmit aangayaarnaqtunillu higaarlungnit atuinnalirmata.

Taimailihimmaaqtuq huli kinamiqaak inuk ihumagamik- uummatimingni mihigiyanginnik, piumayamingnik, ihariagiyaniginik, aanniqtautinginnik, nalugamiluunniit - “ihumagilluarmagit” kinamit inuk uqaqhuni piqpagiyaanik, talvuuna “pipkaijtutigiyaa” inmingnik aanirlugu tamna aalla inuk, ilaminik taimailiulluaqtut taimaatut piffaalimainmat, aippaaminut, nutaramingnik, inirnikhamulluunniit. Tamna inuk aanniqtittiyuq ilihimalimainniaqtuq huliyumik, ilangit ikayuqtauniarungnaqhiyuq taimaaqtigiami tamna pitquhiuyuq atuqtaunnginnaqtuq ukunannga iqhinaqhaarniq, ningarniq unalu pimmarluktitauniq ningaqhiqtauniq pilunilu nakurutjutininga.

Ikayunngittutit aanniqtailinngitallu kinaliqaak aanniqtittaatit kimulluqaak ilangni ilannalluunniit uqanngitkungni.

***“Aallat ilatit pipkaigumi nakuuhigi-
mi, tamaita inuit nunagiyarni humaa-
gilimaitaa. Humaagiyakhaunngitat
aippat ilihimaguvit aanniqtittiyuq
nutaramingnik. Ilihimagungni aippat
iqquaqaqtuq tiglualirumiluunniit
nutaqqatit, humaagiyakharingitat. Tai-
maitturlu uit taimailiulirumi. Tamna
nulianga ilihimagumi uinga aanniqtit-
tiyuq nutaramingnik, hirnaaqtaringi-
takhaa apiqhuqtaulirumik. Nutaraq
niripkaqtauyungnaiqqata, ningaqtau-
liqqata [nuliarnirmullu] pimmarluk-
titauliqqata ningaqhiqtitauliqqallu
munariyakhauyukhat ubluq tamaat.”
[numiktiqhimayuq]***

Uqaqtauyamiknit Aupilaarjuk, *Apiqhuqhugit Inuin-
nait Inirnikhat: Ihumagiblugik Qangaraalungnitat
Maligat*, [http://www.nac.nu.ca/OnlineBookSite/vol2/
pdf/chapter3.pdf](http://www.nac.nu.ca/OnlineBookSite/vol2/pdf/chapter3.pdf)

***Amigaittunik ihumavaktuq
Qanurinniaraluaqqa inuuhiriyaa?
Naniitpali hakugiktuk taliik
Hapummiyikhaa unnungmi?
Hunaubli iglarutaa tammaqtitpaa?
Qakuguli aannirutaa nutqarniaraluaqqa
uvvalu itqaumagiyait
itqaumagihuiqpallialirlugit?
[numiktiqhimayuq]***

***Uumannga pihimayuq "Anger and Tears", aatjikkutaliuqhimayuq
apirilraaqhugu Susan Aglukark unalu Jon Park-Wheeler***

Nakuutqiyauva ikhinnanngitkupku ikhinnarupkuluunniit?

Ihumagiyakhat aanniqtailigiarni, aanniqtailigiamiglu nutaqqatit.

Ilvit ihumangnik pittaaqtutit ikhinnakaffukkungni, utiffaan-gitpiarungniluunniit. Tamarmik ihumatjutigiyat imaatut ittuq katuhiqtat avitakhat angutautigiyalluunniit.

Iqhiurniaqtutit ilatit ilannatillu ilvit taimailipkaqtat 'avipkaqtit-tiyutit aippat nutaqqatillu'. Taimaatut ihumanaiaqtut. Tamna ayur-naqpiiaqtuq kitumik aturungni. Kihimi iiqtirungni aanniqtittiyuq ningaqtup ikayulimaitaa tamna ningaqtuq mamiharahuarumi. Ikhinnarlugiglu nutaqqat ayuiriami ningarniq humaagiyaunngit-tuq ayuqhapkaitjutiginiaqtaa hivuninngalu.

Iqhiuliruvit ihumaguvilluunniit ningaqauniaqtutit, ningaqhi-inaqtumik aippariiktutit. Ningaqhiqpakkuvit atauhiinarmik, ingattaryuumirniaqtuq talvanna kihimi nutqaqqitkungni.

Hivulliqpaami, ilvit, nutaqqatillu aannirnitmiitkuvit. Ihumali-uliruvit, apirilutit ilingnik:

- Tuquttinahuaqqa ilingnik nutaqqangnigluunniit?
- Ingattaryuumiliqqa ningainnaliqhuni ?
- Nuliaqtauyumangitillutit nulialiqpakpitik?
- Uqaqpakpa inminik pinahuaqtumik?
- Atanniinarahuaqpakpa hangiaqtuqpiiaqquunniit?
- Kiyuaqtuunmik atuliqpakpa, havingmik, qiqtuunmik, hiqquutimigluunniit aaniriaminga?
- Aangayaarnaqtunik higaarlungnik atuliqpakpa imiinaq-huniluunniit?
- Aangayaarnaqtunik higaarluktuqpakpiinga imiinaqhun-galuunniit puiguriamni aannirnariniq?
- Ihumaalutigivakpatka iqhiuqqingalu aannirniaqtangit nutaqqatka?
- Ilannatka ilatkalu ihumaalukpat uvamnik?
- Qanuq una ihumaalut ningarniq ayuqhautipkailiqqa uvamnik nutaqqamnullu?

Qanurinniaqqa ikhinnanngitkupku?

“Uqariyaqqa tiglulimaiqtaanga taimailiuffaalimaiqturlu... Ikhinnalimaitara tatjakaffuk taimailiuffaaqqat ... kihimi taimailiuffaaqqat qilamiuqtuqaqtumik qimaarutikhamik upalungaiyarniaqqunga.”

Ihumanaqputit nakuutqiyauniaqtuq qimaanngitkuvit.

Ilaani arnat uqaqtauvaktait avitakarinnngitait uingit ... humaanngittuq hulikpat, ingattarumiluunniit. Amigaittut arnat ayuqhautiqaqpakput ikhinnaquiliraangata ilamingnit aipparminit ilanginnillu - ilaani ilangit taimailiuktukhaunngittut Godim pipkajtjutinganik ikhinnarluni.

“Tamaita inuit ilihimayut iqhinaqtumik piinaqtaanga ... ihumaginiaqtut uvanga pipkaqtittunga nakuungitpiaqtunga nuliariyaanga ikhinnarupku ... piqpagiblugu huli ... kihimi tuqutqayaqtaanga nutaqqatka ihumailiqhutik ... ikhinnaliqtakhara.”

Amihuni nunallaani arnat inminik pipkaiyut ihuittumik uqaqtauyullu uqarumik ningaqhiqtautjutinganik ikhinnarumitk-kuluunniit uinganik. Amihunilu nunallaani inuit uqalimaittut ningaqhirniq ihuittuq ihuinnaarutauniaqturlu.

Ayurnaqpiaqturlu aippat huuq ikhinnarahuaqtat, ikhinnakaffugahuarungniluunniit, ningarniq nutqaqqtiriarni. Ayurnaqpiaqtuq nutaqqat mallaupkarnahualiraangata igluptingnit. Inugiakpallaangittuni nunallaani, humunngaugiakhaq nalunaqpiaqtuq.

Ayurnaqpiaqtuq ikhinnariami piqpagigunni uit. Avaliingittutit taimaatut piguvit ihuinngittuq humaangitturlu piqpagigunni. Amigaittut arnat ikhinnarumangitkumi aippaminik ... nutqaqqtqipiarumayaat ningarniq. Ihumagiyut tamaat uummatimingni aallannurniaqtuq munarittiaqtumik piqpariyumiglu piniiaqtut uit angutautigiyalluunniit.

Qimaangitkuvitluunniit, munarhitkunnit tautuktauyukhaugaluuyutit aaniqtitauguvit. Uqangitkaluaqlutit atlanut inuknut qanuqtut aaniqtitauyutit. Kihimi ihuatqiyauyuq tautuktauguvit aaniqtitautjutit uqarukni munarhi taaktiluunniit huliyauguvit.

Nakuuyurlu ihumaliurutikharnik upalungaiyaqaruvit qilamiurlutit anigiarni atuqtakharnik. Puiguqtailugu, ningarniq inmikkuq nutqaqtilimaittuq ... qilamiuqtuqaqqat atuqtakharnik puiguqtakhanngitat ilingnut nutaqqangnullu!

Hunaungmat qilamiuqtuqaqqat ihumaliurut?

Una qilamiuqtuqaqqat anigiarni atuqtakharnik ilihimayakhat ihumamingni qanuriliuqtukhauyutit ningaffaalirumitit. Upalung-aiyaqhimayukhauyutit ningaffaalirumitit.

Ilangit arnat ilihimaliqtut qanuqtut qimaayukhat ningatauffaaq-tinnagit ... tautuliqpagait naunairutauyut ningaffaarnahualirumik.

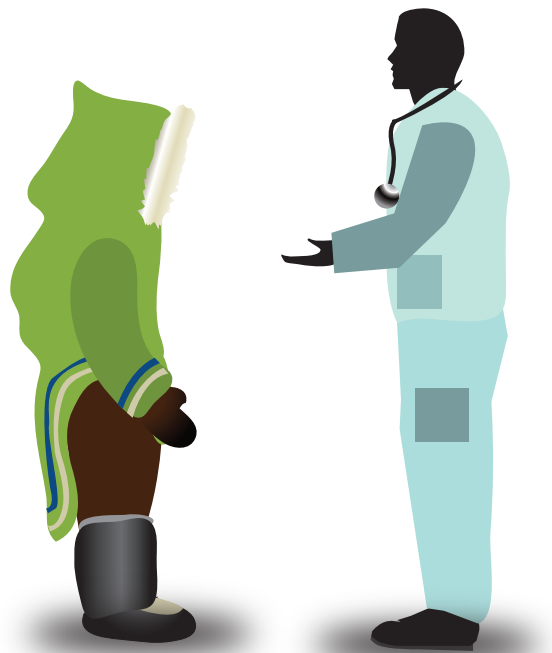
*“Humunngauyaakhamik ilihimann-
ittunga talvuuna pihugaaqpaktugut
nutaqqatkalu qaffiuyunik ikaarninik
utaqqibluta uiga naluqhittihugu.”*

Arnat ningaqtahimayut uqaliqpaktut akhuurutauyuq ihumaliu-qtamingnik atuqtakhamingnik piliuqtukhaugaluat:

- Ilihimalirlugu palihimatkut hivayautip nampanga (hapkuat nampangit titiraqhimayut makpiraangani tunuani iliuraivingani kingulliqaanguyumi uuma taiguagakhap).
- Paliihimaqanngitkuvit nunagiyarni hivayaqtaaqat qanitqiyayuq aallamut nuna paliihimaqaqtumut:

... angiinaqhunnguyut akiliqtirlugik hivayaruvit
... qablunaatitut uqayuitkuvit, uqaqtiqakharnik
qiniqhialutit ikayuriami hivayaruvit ...
...kiunngitkumik, taimaaruirlutit-hivayaffaalutit
uuktuffaatjavutit!

- Puiguqtailugu ilannat ilatilluunniit ilihimayat ikayurniaqtunik ... naunaitkutakharnik uqaqtakharnik uqaqtaaqtitut ilannarnut ilangnulluunniit naunairiangani hivayaqtukhat paliihimamut.
- Naunaiyarlugu qanuqtut munaqhiliarniaqqit, haamlakut havakvinganut, aturvingmut ilannarnullu iglunganut qimaarnahualiruvit humulluunniit qimaaqatiqarlutilluunniit qilaminnuaq.
- Ikhinnarlutit aannuraanik himmautikharnik, manink aallanigluunniit atuqtakharnik hunavaluit ilannarnit igluani qimaarnahualiruvit qilamiurlutit ... iiqhimalutilluunniit puukatamik iliuraihimaayunik ihariagiarnik.

Qilamiuqtuqaqqat hunavalungnik nakhakhat naunaitkutaq

- puiguqtakhanngitat titiqqat, aatjikutaliuqhimayuni-gluunniit, aanniviit naunaitkutut, munaqhiliarutimut naunaitkutut, nutaqqatit munarinirmut aallalluunniit apiqhuqtautjutit (ukunanik apiqhuqtautjut kuat-irvingmit qanuriliuqtukhaunnittuq), havaakhaqhiurutit nampat, aippallu havaakhariutit nampanga
- maninik, palaastiuyut maningmik himmautingit, maniqarviup palaastiit maninik amutjutingit, chagliurutikhat, maniqarvingmi naunaitkutangit, maniqarviup naunaitkutingit (tutquqpaglutit maninik tutquqtaaruvit ... ilangit arnat ilakunik maninik puuqtuqhimayuy qahiqhiarutimut puuqtuutinganik qiqittiingmut iliblugit, ilakutut iligiami)
- havautituqtakhatinik
- aannuraatit akitunnauyullu pinniqutigiyatit
- akhaluutit laisinga, akhaluutimut/sikiitumut/haantap kiluuttangillu
- iglup kiluutaa
- nutaqqatit aannuraangit piuyariinaqtanginniglu
- qimaaviuyakhat humnungauyakharlu naunaiyarlugu.

Qilamiuqtuqaqqat, qilamiurlutit qimaatjavutit!

Nutqaruirlutit katitiriarni tamaita titiraqhimayut nakhaqtakhatit ... qimaanginnarit!

Humit Ikayuqtauniaqqinga?

“Ilihimanngitpiaqtunnga humunngauyaakhamniik ikayuqtaugiamni ... kihimi, munaqhiliaruma, takuguminga, uqainnarniaqqara talvunngauyunnga qalalaqigama. Taimaatut ilihimalimaittuq qiniqhiayunnga ikayuqtukhamnik ... taimaainingaqhirnaittumik. Tuhaavaktunga tahapkuat munaqhit ikayuyuktut ninqaqliqtunik arnanik.”

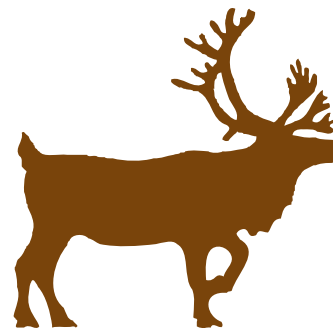
Tamaita nunallaangit inuqaqtut ikayuqtaaqtnik ninqaqliqtauyunik. Hivayarlugit pulaarlugilluunniit apirilugit qanuqtut ikayuqtaaqat humullu hivayaqtaaqtnit ikayuqtukhanik.

- Palihihamkut aanniqtailittaaqtaatit nutaqqatillu, ikayurlutillu kitkunnit ikayuqtaunginnarialiuyutit.
- Munaqhitkunnit, munaqhitkut havaktinginnit ulaasiliqitkut havaktinginnillu ikayuqtaaqtaahi takuyaugiarni munaqhitkunnit naunairiamilu ilagiiktunut ningarnirmut, ikayurlutillu nutaqqatillu kimut ikayuqtukhanillu.
- Qimaaviini havaktut naunaitkutanik tuniinialgit ikayurlutillu kitkunnit ikayuqtaugiarni.
- Ilanginni nunallaani, naunaitkungalgit ihumamitigut munaqhiit, ipilayaimut ihumamitigullu havaktiuyut ikayuqtaaqtaatit ipilayiaigiarni.
- Ilanginni nunallaani, arnat qimaavingit tunittaaqtaatit nutaqqatillu nayugakharnik tatjakaffuk talvaniittaarni, niqikharnik aanuraakharnik uqaqtikkut ikayurlutillu, maniliqinirmut, kiinauyaliqinirmut aallaniglu ikayuu-tikharnik tunittaaqtut.

- Tatjakaffuyut nayurviit nayuriarni talvani qimaaving-munngaugiarni, pittaacaqat imaaviyuulluunniit piliuqta-aqtut tamainni nunallaani ikayuriamitit nutaqqatillu qimaavikharnik.
- Sikuurviup uqautiblulik ikayuqtiuyut ikayuqtaaqut nau-naitkutakharnik pigiarni ikayuutikharniglu ihariagiyarnik, sikuuruvit huli.
- Hivayaqtaaqat hivayautikkut ayuqhaqtuqtut ikayuqtaugiarni.
- Ilagiyatit, ilannatit Inirnikhallu ikayuqtaaqtaatit, nayugakharniglu.
- Minihitatkut naunaitkutikharnik tunittaaqtaatit ikayurlutillu ikayuqtikharnik.
- Kuatiliqinirmut havakvingit naunaiqtitaqtaatit kitut piyungnautigiyatit ikayurlutillu kuatiliqinirmut ikayuqtikharnik.
- Ulaasiliqiyitkut havaktingit ikayuqtaaqtaatit manikharnik tuniluni.

Ilvit ilihimayalluunniit inuk qayangnaqtumi iliqqat, hivayatjavat - paliihimatkut, iglunngauniaqtuq ningaqhiliruvit, nutqaqtigiamingni ningaqtup aanniqtittiyurluunniit, uqariamilu piyun-nautititnik ikayurlutillu.

Qanurinnialiqqa hivayarupkit paliihimat?

Paliihimatkut ihumalirumik ningaqtayutit, qanurluqaak pigumi, taamna inuk ningaqtuq ilingnik kuatiqtauniaqtuq. Uqaqtukhayutit paliihimamut ningarnikkut. Paliihima itiqtauvingmunngautitaaqtaalu.

Amihut paliihimat ayuiqhaqhimayut ningaqqhiqtitaunirmut ilagiiktunit aippariiktunullu. Aaniarviliaqtittiluhi, munaqhitkunnulunnii takuyaugiarni ... ikayuqtaaqtaatillunnii nutaqqatillu iglungnit anigiarni ningaqtauhimaittumik.

Taamna inuk paliihiqikpat, itiqtauvingmiiniarungnaqhiyuq apiqhuqtaulirumi anipkaqtaitjutikhaanut apiqhuqtaugumi. Inugiaktumi inniarungnaqhiyuq qaffinnuarni ikaarninik. Talvannga, anittaaqtuq, kihimi apiqhuyiit ihumaliurumik huuq itiqtauvingmiittukhayuq.

Iqhiuruvit aanniqtitaunahuguvit, uqarlugu paliihimamut taamna inuk ningaqtuq anitautinnagu. Apiqhuiqtiingit maliktakhanganik piliuqtaaqtuq anipkaqtautinnagu. Una uuktuutigilugu, apiqhuqtautinga maliktakhangit hivayaqtakhangitaatit takuyaqtur lutillunnii. Malingitkumigik hapkuat maliktakhangit, paliihima itiqtauvingmungauffaaqtitaa.

Iqhiguvit aannirmiaqtaatit anitautigumi, qimaavikharnik qinqihiyukhaugaluuyutit, talvaniigiarni tatjakaffuk qimaavingmulunnii.

Uuminngaluunniit apiritaaqtutit “ihariagiarnik aanniqtitaulimairiarni maliktakhanganik” (haamlamingni, piqaqqat), uuminnga “takuyaqtuqtakhangittumik hivayaqtuqtakhangittumigluunniit maliktakhangit” (haamlanginni ilagiiktunullunnii) uuminngaluunniit “takuyaqtuqtakhangittumik uqaqatigilimaittaaluunniit maliktakhangit” (ihuinaaqhima-yup). Hapkuat maliktakhat pipkaiyut piyakhanginnik talvunnga inungmut aanniqtittiyut iqhitaaqtur luunniit ilingnik kitunik pittaaqtuq maliktakhanginnik ilingnut nutaqqannullunnii. Una uuktuutigilugu, maliktakhaq titiraqhimaniaqtuq uqaqatigilimaittaatit qakuguraalungmut, unaluunniit ilvit nutaqqatillunnii iglungniitaaqtutit talvaniingitpat.

Taamna inuk ningaqtuq malinngitkumigik hapkuat maliktakhangit akiliqyauniaqtuq itiqtirvingmunngaqtitaulunilunnii.

Tupilauyuq apiqhuqtiuyurlunnii piumakpat aallanik naunaitkutikhanginnik tunitinnagu maliktakhanginnik apiriniaqtaatit, kinamullu, qaiqulutit apiqhuqtaugiaffingni. Iliffi tamaffi uqariarni qanuriliuqtauhimayarnik. Apiqhuyiimi ikayuqtiqanngitkaluarlutit qaitquiyauguvit apiqhuqtaunahualiruvit, kihimi ikayuqtikhaqarumaguvit.

Ayurnaqtuq tahapkuat ningaqtauhimayut apirigiami ikayuqtauyumagumik. Nakuuyumik pingmagit ilamingnut ihari-

agingmagit ubluq tamaat inuuhimingnik. Kihimi ihariagiyarnik aanniqtitaulimairiarni maliktakhanganik, takuyaqtuqtakhanngittumik hivayaqtuqtakhangittumigluunniit maliktakhangit uuminngaluunniit takuyaqtuqtakhangittumik uqaqatigilimaittaaluunniit maliktakhangit, ikayuutautittaaqtuq.

Huliyauniaqqa palihimatkut kuatiliqipkaigumiuk taamna inuk pimmarluktiriyuq ningarumiluunniit?

Taamna inuk ningaqtuq uqarumi ihuinaaqtuq ningarami ilingnik nutaqqatilluunniit, kuatiliqiyiikkut ihuinaarutimut pipkaijtutiqaqtaaqtaa. Taamna ihuinaarutimut pipkaijtutinga akiliqyaunia-rungnaqhiyaat, ihuinaaqtukhaunngittuq, itiqtaupkailuniluunniit, tamainnigluunniit hapkunanik. Taamna inuk ningaqtuq ikayuqtautipkaiitaaqtuq uqaqatigiiktauluni ilanganik pigiami ihuinaaqtukhaunngittumut.

Itiqtaugumiluunniit itiqtaunngitkumiluunniit piniaqtuq qaffiyyunut talvunnga pilihaarutaanik ihuinaarutaautimut qanuraauglu ningaqtamingnik naunaiyarniaqtuq. Iqhiuliruvit, uqatjavat Tupilauyamut ningaqtauhimaqut ikayuqtinganulluunniit. Apiqhui-vinga piliuqtaaqtuq qanuriliurutikhangani anipkaqtaugumi, ukunatat uqaqatigikhaungittaait. Ihumaalutiqaruvilluunniit itiqtaukpat ilvit ilatilluunniit niqikhairniaqtuhi, talvannga kuatiliqitkut angiqtaaqtuq aallamik ihuinaarutimingnik qanuriliurutikhangani, ukunatat havaktitaulugu nunagiyamingni.

Taamna inuk ningaqtuq uqarumi ihuinaanngittumik, apiqhuqtauniaqtutit apiqhuqtauliqqat. Piumaguvit, uqaqtakhat uqarlugu talukuyaaqarluni ahiniluunniit apiqhuqtauguvit piqaqtumit tiiviiqarluni taimaatut takulimaiyaarni taamna inuk ningaqtuq ilingnik uqaqtillugit unipkaarnik.

Ikayuqtikhaqarlutilluunniit, avaliingarnaattumik uqaqtillutit unipkaarnik.

Apiqhuqtautikhaa piniaqtuq qaffiyyunik tatqiqhiutinik qaangiqqat kuatitinnagu. Kuatitituyut naunaiyarumi taamna inuk ningaqtuq ihuinaaqtumik, talvannga hulipkainiaqtaat. Tamna Tupilauyaq uqautiniaqtaait ningaqtayut ikayuqtikhanginnik nunagiyarni, ikayuqtakhaait naunaiyarlugulu kuatiliqininnganik qanuqtut piyuq.

Hivayautikkut nampangit hapkununnga inungnut tunuani ittut uuma taiguagakhap.

Taamna inuk ningaqtuq ihuinaaqtumik uqaqtaugumi kuatitituyunit, ihuinaarutaanik piinnariaqtaata nunagiyamingni pigumi uuminnga “Nunagiyamingni Ihuinaarutimut Maliktakhangit”, ilaani taiyauyuq “igluminit aniyukhaunngittuq”. Tamna apiqhuyii ilaliutiqaqtaata amihut atuqtakhangit maligami ikayuriami ilingnut nutaqqatillu aannirnaattumik, taimaa takuyakhangitaait, imilimaitturlu aangayaarnaqtuniglu higaarluni, ittukhaq iglumini hivayaqtakhangittaait takuyaqturlutilluunniit. Apirilugu Tupilauyaq ningaqtuq ikayuqtingaluunniit havaktinga kuatiliqin-nagu qanuriliuriarni.

Humit aallamit ikayuqtauniaqqa?

Amihut nunallaat piqaqtut Inirniriit katimayiinginnik tiliuqtuiyungnarnirmut ikayuriamingniluunniit ilingnik ilatilluunniit apiriguvit.

Arnanut qimaavinganunngauqtaaqutitullu qimaaviqaaqtat nunagiyat. Piqanngitpat, apiriinarialik paliihimatkut, munaqhitkut ningaqtayup ikayuqtinganulluunniit aullariarni qanitqiyayumut tatjakaffuk qimaavikharnik talvannga hulitjutikharnik piliuriami.

Tamna tatjakaffuk qimaavikhaq (arnanut qimaavinga nayugakhanganigluunniit) qimaaviuyuq talvani ilvit nutaqqa-tillu nayuqtakhaqhi qaffinnuanik ublunik qaffiuyunigluunniit Santinik. Amihut arnat qimaavingit havaktiqaqtuq ubluq tamaat 24nik ikaaminik. Amihuuyullu qimaaviit piksaliutikkut tautungnaqtuqaqtut itirnaittumik tahapkuat inuit ningaqtut.

Havaktut arnat qimaavinginni tuniniaqtut ilingnut, nutaqqa-tillu, aanniqtitauunaittumik igiarni, ikayurlutillu niriyaikharnik, aanuraakharnik, makkanik, ulapqiyakhanik, naunaitkutikharnik ikayuriamingniglu. Ikayurniaqtaatit naunaipkailutit kitunut ikayuqtikharnik takuyaqturiarni ukunatat maligaliqinirmut, maniliqinirmut ikayuutikharnik, aaniarviliqinirmut aallamiglu igluqpakharnik, taimaittunik piyumaguvit. Havaktiuyut arnat

qimaavingani uqalimaittut ningaqttingnut, kimullu uqalimaittut, humi ittutit kihimi angiruvit uqaqtaaqutunik.

Hivayautit nampangit arnat qimaavingit ukiuqtaqtumi ittut Kaanatami titiraqhimayut hamna taiguagakhap tunuani. Nunaqaruvit qablunaat nunagiyangani Kaanatami, hivayautit nampangit arnat qimaavinginnut piinarialik ikayuqtauyumayu-nut hivayautinginni hamna taiguagakhap tunuani.

Hivayaqtaaqutit arnat qimaavinginnut apiqhuutiqaruvit uqari-arniluunniit qanuriliuqtauyarnik. Uqangitkaluarlugu kinauyutit. Ilangit arnat qimaavingit piqaqtut akiitukkut hivayautinik. Amihullu arnat qimaavingit havaktingit ningaqtavaktullu inmi talvuuna ilihimayut ihuigilimaitaatillu.

Amihut nunallaat munaqhiqaqtut nunamingnilu munaqhitkunni havaktut ikayuqtaaqtaatit nutaqqaatillu. Kitkunnulu ilingnik ikayuqtikharnik naunaiyaqtaaqutut, tahapkununngalu ningaqtayutit uumunngalu Nuliarnirmut Pimmarluktitaunig ningaqhiqitaunig, quglukhimayunut, in'ngummautiqaqtunut ilagiiktut iqhinaqhaarniq, ningarniq. Kitunilu nunallaani, ihumamitigut munaqhiuyuq nunamingnilu ihumamitigut havaktiuyuq takuinarialgit ikayuqtikharnik.

Ilangit nunallaat piqaqtut ningaqtayut ikayuqtingit. Hapkuat inuit ikayuqtaaqtaatit nutaqqatillu qimaavikhaffingnik nayuqtakharnigluunniit, ikayurlutillu pigiarni ihariagiarnik aanniqtitaulimairiarni maliktakhangani (haamlami, piqqaqqat), uuminngaluunniit takuyaqtuqtakhangittumik hivayaqtuqtakhangittumigluunniit maliktakhangit (haamlanginni ilaigiiktunulluunniit, naamakpat) uuminngaluunniit takuyaqtuqtakhangittumik uqaqatigilimaittaaluunniit maliktakhangit (ihuinaaqhimayuq). Ningaqtayut ikayuqtingit ikayuqtaaqtaatillu takuaugiarni aaniarvingmi maligaliqinirmullu ikayurlutit. Naunaiqtaaqtaat pilaarutit ikayurlutillu ikayuqtikharnik ihariagiarnik. Ningaqtayut ikayuqtingit mallauttaaqtuq paliihimalialiruvit aaniarvingmuluunniit. Ikayurniaqtut ihumaliuqtillutit.

Naalaktaaqtuq uqarumaguvit huliyauiyumut qanuritta-akharniklu. Amigaittut inuit kiugaangamitku ikayuqtauyumayut hivautinganik atuqpagaitlu ningarniq. Tahapkuat nampangit ningaqtauhimayunut ikayuqtiuyut havaktingit ikayurumayunutlu tunuani ittuu uuma taiguagakhami. Apirhuutikkut ikayuqtaugumaguvit kuatiliqinirmut ikayuqtinganik apirhuqviup ikayuqtinganitluunniit, ilaanittauq, akiittuq. Uqaqatigilugu kuatiliqinirmut ikayuqtinga havakvinganut, hivayautikkut ikayuqtaugumaguvit, kuatiliqinirmut ikayuqtinganut ningaqtayullu ikayuqtinganik naunairiaqni humut ikayuqtauniaqqit ikayuqtaugiaqnilu akiittumik.

Unalu, tamaita nunagiayuyut Kaanatami piqaqtut hivayainnari-alik ayuqhaqtitauyunut hivayariamingni, piqaqtut akiittumik atuinrialik nampanik. Tahapkuat inuit kiuyut hivayautimik piqanngittut naunaitkotalingmik nampangit uqangitkaluarlugulu atirnik. Uqarniaqtut humit ikayuqtaugiarni.

ILIHIMALUGU – hivayaruvit kitunik nampanik titiraqhimayunik puukattaani ittuq hamna taiguagakharmi, hivayautit kingulliqaamut hivayaffaarutiqaqqat, hivayatjavutit aalamut nampamut hivayaruirungni paliihimatkut, ayuqhaqtunut hivayautinganut, arnat qimaavingit uumunngaluunniit ningaqtayunut ikayuqtinga havaktinganut. Taimaatut tamna ningaqtup ilihimalimaittuq huliuyutit hulinahuaqtutiluunniit.

Nutaqqattauk qanurilinganiaqqat qimaaguma?

Qimaagunni ningaqtavguvit, uuktuinnariaqaqtutit pihimagiarni nutaqqatit. Aippat pihimapkailimaitaik nutaqqatit ikhinnarangni qimaaliravit.

Ihumaguvit nutaqqatit ningaqtavniqatut, uqaqatigitjavatit paliihimatkut apirilugik mallauqulugit qimaavingmunngaugiiffingni humulluunniit aanniqtailigiarni. Nutaqqatit nakhalimaitkungni, uqatjavatit paliihimamut ningaqtavniqatut nutaqqatit.

Qimaatinnatit, uqaqatigiakhaugaluat apiqhuiyit ikayuqtinginnut qanuqtut nakuutqiyayuyq aanniqtavniqatutit ilingnik nutaqqatitillu. Apiqhuiyit ikayuqtinga ikayuqtaaqtaatit uukturiarni kuatiliqinirmut pihimagiarni angayuqqaanguyunut maligutinganik.

Ihumaalukkvit nutaqqatit aanniqtavniqatut, Apiqhuiyit ikayuqtingiyat apiritaaqtuq kuatirviup apiqhuqtautinganit malirutikhamik pipkaigiarni aippat munaqtqarlungni pulaariami nutarangit, takupkaqtailingmigluunniit. Taamna kuatirviup apiqhuqtautinga naunaiyarniaqqaa qanuqtut piniaqqaa kitu nakuutqiyayuyq nutaqqamut. Ihumalugulu taimainngittuq kuatirviup apiqhuqtautinga pitquigumi takupkaqtakhangittumik nutaqqanik angayuqqaamingnit. Pulaaqtavniqatut munaqtavniqatutpataluunniit, ihuaqhiinariaqaqtat malluapkailutit inungmik nutaqqatit pinahualirungni pulaaqtinahualirungniluunniit taimaa ayuqhaqtavniqatutit.

Aannirnavniqatit ilingnik aannirnavniqatit nutaqqatit hivullitigiyayuykhaq. Talvanihuirlutit qayangnaqhiumi ihumaalukkvit qanuqtut ikayurniarangni nutaqqatit avaliiruvit. Qimaavingit tunitaaqtut ilingnut nutaqqatitillu tatjakaffungmik ikayurnirmik qiniqtilutit iglukharnik akuniraalungmullu ikayuutikharnik. Apiqhuiyit ikayuqtingiyat ikayuqtaaqtaatitillu apiriqulugu kuatirviup apiqhuqtautinganut pipkaiqublugu aippat akiliqulugu maningmik tuniyukhaq ilingnut ikayuutavniqatit ilingnut nutaqqatitillu.

Piqaruvit munariyakharnik angayuqqaamullu maligaqunirmik, nakuuyuyq pihimaguvit titiqqap aatjikutaanik ayuqhaqtaaqaliqqat. Tunittaaqtutitillu titiqqap aatjikutanganik nutaqqatit sikuurvinganut nutaqqiqivinganulluunniit.

Ihumaalukkvit aippat kinaluunniit aqhaaqtavniqatit nutarangnik talvannga, Kaanatavniqatit, uqatjavatit Apiqhuiyit ikayuqtingiyarnut. Kuatirviup apiqhuiyit piliuqtaaqtuq maliktakhamik atavniqatit tamarmigluunniit angayuqqaat aqhaalimaitaik nutarangit humilliqaaq (ukunatat haamlanganit, qablunaat nunagiyanganit, aviktuqhimaguyit Kaanatavniqatit). Kuatirviup apiqhuiyit pipkavniqatit nutaqqap ahinit itqutikhaq nunaryuamut pihimayugiarni kuatiliqinirmut. Amigaittuq “tamainni nunaryuqtingni nutaramik aqhaaqtuq”) taiguanniginnarialik uumani: http://www.voyage.gc.ca/faq/child-abduction_enlevements-enfants-eng.asp.

Qanuqtut pinialiqqinga iqhiurungnairiamni ikayuqtauninganiglu pigiamni hapkuat tamaat?

Ayuqhaliruvit huliyaqharnik, qanuriliuriami, pittaagtutit piliriarni iqhiurnaittumik hakugingnirmiglu.

Amigaittut pittaagtatit hakugikhimagiarni, pittaarnirmiglu avaliitumiglu pigiarni.

- Uqaqatigilugik ilihimayarnut ... uqanngitkaluarlugu tamaat, ihuariyarnik uqariarnik
- Tamarmik nunagiyayut piqaqtut arnat katimablutik miqhuqtunik, ulapqipkaiyunik, maamat nutarannuangillu katimayiinik, Imiruirumayunut katimayiit unalu qablunaatitut taiyauyuq Alanon katimayiit tahapkununnga ayuqhaqtitayut imingainnaqtunik ittut, aturvilgit, inirniit iliharvingat, pulaarviuyuniglu taiguarvinganiglu ... hapkunungaugumik katimaviyusunullu pipkaitjutiniaqtuq ihumatit uumatillu ihumaalunnarnaittumik, inmimik qanuriliurniq, ihugiliruvit ilingnik iqhiuliruvilluunniit ... angilrauffaarniaqtutit nutaanguqhimayumik hakugingnirmik ilingniglu ihumagilluariarni
- Avaliingarlutit maniqqami, avaliingarlutit nutaqqatillu ilihimayarniglu ilannatit ilatilluunniit ... inuit tamaita uqaliqpaktut ahinunngauguvit nunagiyarnit pipkaitjutigivaktuq iqhiulimairiami, inuuhingani piimayaminik ilumuurutigiyamingniglu ihuaqhaitjutinganiglu
- Amigaittut arnat naunaiqtaat angaatjuliqinirmik piqarumik ukunatitut qangaraalungnitamik quviahuutigiyauinninganik, qinngarumi, mamihautinik katimaqataugumi, angatjuliarumilu tuniyuq iqhiurnairiami ... ikayuqti-tauyurlu takugiami ayuqhautinganik, kituniglu piyakhaa inuuhirmini, nakuutqiyayumik
- Ipirailailaaitjutiqaruvit takuyaqtuinnariaqaqtutit nunagiarni ikayuqtiuyut apirilutillu mamihaitjutikharnik.

**Nakuutqiyauyumik inuugiarni,
nutaqqatit, pipkaivaktuq ...**

**atauhirmik
ihuaqhiutjutiqarumi
piluni!**

Tainiit atuqtauyut uumani makpiraami ...

Angiqtitaaunngitpat:

Hapkuat kangiqhitjutiuyut ikayurniaqtaait kangiqhigiarni, maligaliqinirmut naunaitkutaunngittut. Piyumaguvit ayurnaqtunik, ihuatqiyauyunik naunaitkutanik, uqaqatigitjavat Apiqhuiyit Ikayuqtinga.

ningaqtuuniq

Ningaqtavaktut kinaliqaak akhuurumi, iqhitaarumiluunniit akhuurnirmut, kinamut naamaktumik pigumi kihimi tamna inungmit. (Naamagiyaut pipkaigumi tunigumiluunniit iqhiuqtumik ingittuq naamaktuq taimailiyaugumi.)

akilirlugu anigiami kuatirniq

Una kuatiliqut pipkaiyuq taamna inuk itiqtauqpat ihuinaarutiqaqtauhimayurlu. Kuatirvik naunairniaqqaa tamna inuk anittaaqqat maliktakhaqarluni, ukunatut uqaqatigilimaitaatit. Tamnaluunniit Kuatirviup Apiqhuqtinga itiqtauhimayukhaugaluq ihuinaarutingit iniiqqata. Akilirluni anigiami taiyauvakturlu uuminnga
“tatjakaffuk kuatiqilnirmut anittaaqtuq”.

ihuinaaqtumik uumilrukhaiyuuyuq

Iqhiuruvit kinaliqaak maliinalirmatit hivayainnalirmatit uqaqatigiumangitillugu, qunngiaqtaatilluunniit iqhitaarahuaqtumigluunniit ilingnut nutaqqatingnullu, ilangulluunniit, taamna inuk ihuinaaliqtuq ilihimayauyuq ihuinaaqtumik uumilrukhaiyuuyumik. Ilaani una taiyauyuq unghahivyaktumik maliktuq inungmik.

Akigaqti Apiqhuyiit Ikayuqtinga

Una Apiqhuyiit Ikayuqtinga (ilaani taiyauyut Akigaqtinganik uuminngaluunniit Akiraqti Apiqhuyiit Ikayuqtinganik) piyut kavamatkunnut (ilihimayauyut “Akigaqtimik”). Tamna akigaqti pipkaitjutigivagaa Kuatitqumut ihuinaarutaqaraangat Pip-kaitjutiniaqturlu ningaqtayuyut tautukturluunniit uqariamngni unipkaanganik Apiqhuyiimut. Taamna ihuinaaqtut inmikku ikayuqtiqarniaqtut, taiyauyut Ihuinaaqtup ikayuqtinganik.

pihimalugit angayuqqaarnimut maliktahangilluunniit

P Pihimalirupkit nutaqqatit, maligatigut munariyakhat ihumaliuryualiuruvit Nutaqqiqininnanut sikuuqtitaunirmullu. Munarigungnik, nutaqqatit ilingni igluqaqatigiyatit, kihimi pulaaqpangniaquq paapangminut maamangminulluunniit. Nutaranik munarinuq avaliittumut munariyauttaaqtut, atauhiuyut angayuqqaap ihumaliuryuaqtukhaq nutaqqamingnik, tamaptigluunniit pihimaliruptigit, talvani angayuqqaangit angiyunik ihumaliuqtukhat atauttikut. Allattauq taininna, ukunatut “angayuqqaanirmut maliktakhaq” atuqtaunnginarialik nunagiyarni aviktuqhimayarniluunniit. Angayuqqaanirmut maliktakhaq piliuqhimayut qanuqtut ihumaliuriamngni nutaramut, qanurlu nutaqqap nayukaffugiami tamarmik maamanga paapangalu.

kuatiquitjutaut

Iqhiuruvit ihumaaluliruvit aanniqtitauunniit, kihimi palihi-matkunnut uqarumangitkuvit, kuatitjutikhamik piinariaqatutit haamlatigut ilagiitigulluunniit kuatitjutinirmik naunairlugu tamna ningaqtut ilingni ittukhaunngittuq, ilihimayauyut uuminnga takuyaqtutakhangittumik hivayaqtutakhangit-tumigluunniit maliktakhangit. Kuatiliqinirmik ikayuqtikharnik piyukhaugaluuyutit naunaiyariami qanurittunik haamlatigut ilagiitunulluunniit kuatiliqinirmut maliktakhat piinarialik nunagiyarni aviktuqhimayumiluunniit ikayuutauniaqtut ilingnut.

Ihariagiyarnik aanniqtitaulimairiarni maliktakhanganik qilamuiqtumik pittailinirmut maliktakhanginnik haamlatigut pittailinirmut maligutauyut piinarialgit tamarmingmi nunagiyayunut aviktuqhimayunulluunniit uumani ihuaqtunik ilagiitunut iqhinaqhaarniq, ninganirmut maligait. Tunittaqtaa ningaqtayuyut tatjakaffuk avaliittuq havaariyakhanga iglumi; piirlugik Pimmarluktitaunig ningaqhiqtitaunirlu iglumit; kigliqarliurlugu kimut uqaqtukhaq uqaqatigiiktukharlu ningaqtayumut aallaniglu ihuaqhaitjutikhanik.

Kuatiliqinirmik ikayuqtittukhaugaluuyutit naunaiyariami qanurittunik ilagiitunut kuatiquyaunirmut maliktakhat unaluunniit haamlangani kuatiliqinirmut maliktakhat piinarialik nunagiyarni aviktuqhimayumiluunniit hapkualluunniit ihuaqtut pipkaitjutigiyanginnut.

takuyaqtuqtakhaunngittumik uqaqatigilimaittaaluunniit maliktakhangit

Iqhiuruvit ihumaaluliruvit aanniqtitauiaqtutit, uuminnga piinarialiuyutit takuyaqtuqtakhangittumik uqaqatigilimaittaaluunniit maliktakhangit, taiyauyurlu “kuatiquiyuq”. Una ihuinaaqtup kuatiliqiniq maliktakhaa piliuqhimayuq atuqtakhangit taaffumunnga inungmut ningaqtumut. Una uuktuutigilugu, taamna inuk takuyaqtulimaitaatit, titirarlutit ilingnut, hivayarlutillu. Malinngitkumiuk maliktakhanganiq, paliihima itiqtaunginnariaqtaata. Naunairyuumirumaguvit uumuuna takuyaqtuqtakhangittumik uqaqatigilimaittaaluunniit maliktakhangit apiriinariaqtaata paliihimamut uumunngaluunniit Apiqhuyiit Ikayuqtinganut.

ihuinaaqtup maliktakhangit

Una ihuinaaqtup kuatiliqitjutaa maliktakhaa ilanganik ittuq ihuinaarutinganut maliktakhaanik ihuinaaqtup. Inuk ihuinaaqtumik maliktakhaqaliqqat piqarniaqtuq maliktakhanginnik piliuqhimayuq anipkaqtaugumi, ukunatatit ikayuqtimut uqaqatigiluni.

ihuinaarutauntinganik qanuriliuqtitau-nahuaq

Kuatirviup apiqhuyiinga ihuinaaqtumut ihuinaaqtumik uqarumik ihuinaarutinganik, taaffumunnga ihuinaaqtumut itiqtaupkainiaqtaata, taiyauyuq itiqtaupkaitjutimik, itiqtaugiama nunagiyamingni, taiyauyuq nunagiyamingni itiqtautjut. Talvani ihuinaaqtuq itiqtauhimayukhaq nunagiyamingni, maliktakhanik piqaqtuq maliktakhaanik, ukunatatit igluminit aniyukhaunngittuq kihimi humunngaqqat huuqtaurlu anittaaqtuq humunngaraangat, ilaani taiyauyuq “igluminit aniyukhaunngittuq”. Havaquiniaqlluunniit nunagiyamingni, ukunatatit tuktuhiurluni.

Qilamtuqaliqqat Ikayuutikhangit Ningaqtahimayunut Arnait Nutaqqanginullu

YUKON-MI

- **Paliihimat**
 - Beaver Creek (867) 862-2677
 - Carcross (867) 821-2677
 - Carmacks (867) 863-2677
 - Dawson City (867) 993-2677
 - Faro (867) 994-2677
 - Haines Junction (867) 634-2677
 - Mayo (867) 996-2677
 - Old Crow (867) 966-2677
 - Pelly Crossing (867) 537-2677
 - Ross River (867) 969-2677
 - Teslin (867) 390-2677
 - Watson Lake (867) 536-2677
 - Whitehorse **911** uumunngaluunniit (867) 667-5555
- **Ningaqliqtunut Ikayurvikhaat**
 - Whitehorse (867) 667-8500 uumunngaluunniit 1-800-661-0408, atayumut 8500 (akiittuq)
 - Dawson City (867) 993-5831
- **Ayuqhaqtunut Hivagvikhaat**
 - Kaushee's Place (867) 668-5733 (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7) (hivayaqtat akiliqtaaqtaa)
 - Ningaqliqtup Ayuqhaqtitauyup Qaritauyakkut Ikayurutikhaanik 1-800-563-0808 (akiittuq) (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7)
 - Nutaqqat Ikayuqtauyumayut Hivayaqtakhaat 1-800-668-6868 (akiittuq) qaritauyakkulluunniit uumani kidshelpphone.ca (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7)
- **Arnat Qimaavingit unalu Hivumuuruahuarnirmut Iglungit**
 - Dawson City (867) 993-5086
 - Ikayurniq Ihumagiyaulluaqtullu Ilagiiktunut (Watson Lake) (867) 536-7233
 - Kaushee's Place-kunni (Whitehorse) (867) 668-5733
- **Tupilauyap Ikayurahaqtaanut Ihuinaaqtumik Tautuktuq Pinahuarut, Justice Canada-mi - Whitehorse (867) 667-8112**
- **Maligaliqinirmut Hivayautingit (867) 668-5297 (Whitehorse) uumunngaluunniit 1-866-667-4305 (akiittuq)**

NUNATTIARMI

- **Paliihimat**
 - Aklavik (867) 978-1111
 - Deline (867) 589-1111
 - Fort Good Hope (867) 598-1111
 - Fort Liard (867) 770-1111
 - Fort McPherson (867) 952-1111
 - Fort Providence (867) 952-1111
 - Fort Resolution (867) 394-1111
 - Fort Simpson (867) 695-1111
 - Fort Smith (867) 872-1111
 - Hay River (867) 874-1111
 - Ulukhaqtuuq (867) 396-1111
 - Inuvik (867) 777-1111
 - Lutsel K'e (867) 370-1111
 - Norman Wells (867) 587-1111
 - Paulatuk (867) 580-1111
 - Rae (867) 392-1111
 - Ikaahuk Inuvik-kuurluni (867) 777-1111
 - Tuktoyaktuk (867) 977-1111
 - Tulita (867) 588-1111
 - Wha Ti (867) 573-1111
 - Yalunaimi (867) 669-1111
- **Ningaqliqtunut Ikayurvikhaat**
 - Inuvik (867) 777-5493
 - Yalunaimi (867) 920-2978
- **Ayuqhaqtunut Hivagvikhaat**
 - NWT Help Line 1-800-661-0844 (akiittuq) unalu (867) 920-2121 Yalunaimi (angmaumayuq ubluq tamaat 7mit unnuktumit 11mut unnuktumut ubluq tamaat)
 - Alison McAteer Igluqpak 1-866-223-7775 (akiittuq) uumunngaluunniit (867) 873-8257 in Yalunaimi (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7)
 - Ulukhaqtuuq Ningaqliqtauyunut Ikayuqtauyumayunut Hivayaut (867) 396-3911
 - Inuvik (867) 777-3877
 - Nutaqqat Ikayuqtauyumayut Hivayaqtakhaat 1-800-668-6868 (akiittuq) qaritauyakkulluunniit uumani kidshelpphone.ca (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7)
- **Arnat Qimaavingit unalu Hivumuuruahuarnirmut Iglungit**
 - Aimayunga Arnanut Qilamtuqtaqqallu Aqhaqtauyullu Nutaqqat Munariyauvinga (Tuktoyaktuk) (867) 977-2000
 - Alison McAteer Igluqpak (Yalunaimi) 1-866-223-7775 (akiittuq) uumunngaluunniit (867) 669-0235
 - Katimavik Ukiuqtaqtumiutanut Ilagiiktut (Yalunaimi) (867) 873-9131
 - Ilagiiktunut Ikayurvik (Hay River) (867) 874-3311
 - Inuvik (867) 777-3877
 - Sutherland Igluqpak (Fort Smith) (867) 872-5925
 - Yalunaimi Arnat Nayugaat (867) 873-2566
 - Ikayuqtauyumayunut allani nayugauyuni -

- Fort Providence-mi, hivayarlugu Ilagiiktunut Inuuhiqmut Pinahuarut Zhati Koe Katimavingani (867) 699-3801
- Fort Liard-mi, hivayarlugu Ilagiiktunut Ningaqniqmut Nutqaqtiriniq Pinahuarut Acho Dene Koe Allait (867) 770-4001
- **Tupilauyap Ikayurahaqtaanut Ihuinaaqtumik Tautuktuq Pinahuarut, Justice Canada-mi**
 - Inuvik (867) 777-3075
 - Yalunaimi (867) 669-6911

Ihuarhaqtauyuuq Fipyuali 2012-mi

Qilamiuqtuqaliqqat Ikayuutikhangit Ningaqtahimayunut Arnait Nutaqqanginullu

NUNAVUT

- **Palihiimat**
 - Ikpiarjuk (Arctic Bay) (867) 439-0123
 - Arviat (867) 857-0123
 - Qamanittuaq (Baker Lake) (867) 793-0123
 - Iqaluktuuttiaq (Cambridge Bay) (867) 983-0123
 - Kinngait (Cape Dorset) (867) 897-0123
 - Igluigaarjuk (Chesterfield Inlet) (867) 898-0123
 - Kangiqtugaapik (Clyde River) (867) 924-0123
 - Salliq (Coral Harbour) (867) 925-0123
 - Uqhuqtuuq (Gjoa Haven) (867) 360-0123
 - Ausuittuq (Grise Fiord) (867) 980-0123
 - Sanirayaak (Hall Beach) (867) 928-0123
 - Iglulik (867) 934-0123
 - Iqaluit (867) 979-0123
 - Kimmirut (867) 939-0123
 - Kuugaruk (Pelly Bay) (867) 769-0123
 - Kugluktuk (867) 982-0123
 - Pangniqtuuq (867) 473-0123
 - Mittimatalik (Pond Inlet) (867) 899-0123
 - Qikiqtarjuaq (867) 927-0123
 - Kangirliniq (Rankin Inlet) (867) 645-0123
 - Nauyaat (Repulse Bay) (867) 462-0123
 - Qausuittuq (Resolute Bay) (867) 252-0123
 - Sanikiluaq (867) 266-0123
 - Taloyoak (867) 561-0123
 - Tikirarjuaq (Whale Cove) (867) 896-0123
- **Arnat Qimaavingit unalu Hivumuurahuarnirmut Iglungit**
 - Nakurutjutinganut Katimavia (Iqaluktuuttiaq) (867) 983-2133
 - Inniutit Arnat Katimayit (Taloyoak) (867) 561-5902
 - Kataujaq Inuit Ayuqhaqtunut Katimavia (Kangirliniq) (867) 645-2214
 - Tukkuvik Arnat Qimaavingat (Kinngait) (867) 897-8915
 - Qimaavik Himmautimut Igluqpak (Iqaluit) (867) 979-4500
- **Ningaqliqtunut Ikayurvikhaat**
 - Iqalungmi (867) 975-6308
 - Kangirlinirmi (867) 645-2600
- **Tupilauyap Ikayurahaqtaanut Ihuinaaqtumik Tautuqtuq Pinahuarut, Justice Canada-mi - Iqalungmi (867) 975-4600**
- **Ayuqhaqtunut Hivagvikhaat**
 - Nunavut Kamatsiaqtut Ikayuqtauyumayunut Hivayaut (Baffin Ayuqhaqtunut Hivayautigaluanngyuugaluq) (867) 979-3333 (Iqaluit) unalu 1-800-265-3333 (akiittuq tamarminit Nunavunmi Nunavingmilu nunallaanginnit) (angmaumayuq ubluq tamaat 7munngaqqat unuktumi 12mut, 7nik ublunganik)
 - Kugluktuk Ilihimanirmut Katimavia (867) 982-4673
 - Kangirliniq Keewatin (867) 645-3333 (angmaumayuq ubluq tamaat Hivulliumit Tallimiummut 7munngaqqat unuktumi 10mut unuktumi)
 - Nutaqqat Ikayuqtauyumayut Hivayaqtakhaat 1-800-668-6868 (akiittuq) qaritauyakkulluunniit uumani kidshelpphone.ca (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7)
- **Munaqhitkut**
 - Ikpiarjuk (Arctic Bay) (867) 439-9918
 - Arviat (867) 857-2959
 - Qamanittuaq (Baker Lake) (867) 793-2045
 - Iqaluktuuttiaq (Cambridge Bay) (867) 983-4182
 - Kinngait (Cape Dorset) (867) 897-3686
 - Igluigaarjuk (Chesterfield Inlet) (867) 898-9045
 - Kangiqtugaapik (Clyde River) (867) 924-6565
 - Salliq (Coral Harbour) (867) 925-8222
 - Uqhuqtuuq (Gjoa Haven) (867) 360-6826
 - Ausuittuq (Grise Fiord) (867) 980-4099
 - Sanirayaak (Hall Beach) (tatja inuqangittuq)
 - Iglulik (867) 934-4065
 - Iqaluit (867) 975-6362
 - Kimmirut (867) 939-2001
 - Kuugaruk (Pelly Bay) (867) 769-6281
 - Kugluktuk (867) 982-5633
 - Pangniqtuuq (867) 473-8018
 - Mittimatalik (Pond Inlet) (867) 899-8064
 - Qikiqtarjuaq (867) 927-8089
 - Kangirliniq (Rankin Inlet) (867) 645-2039
 - Nauyaat (Repulse Bay) (867) 462-4007
 - Qausuittuq (Resolute Bay) (867) 252-3005
 - Sanikiluaq (867) 266-7905
 - Taloyoak (tatja inuqangittuq)
 - Tikirarjuaq (Whale Cove): (867) 896-9961
- **Maligaliqinirmut Hivayautingit 1-800-606-9400 (Nunavut) (akiittuq, angmaumayuq ubluq tamaat Hivulliumit Tallimiummut, 9uplakkut 5mut unuktumi)**

Qilamiuqtuqaliqqat Ikayuutikhangit Ningaqtahimayunut Arnait Nutaqqanginullu

NUNAVIK (TUNUNNGANI QUEBEC)

- **Paliihimat**
 - Kativik Aviktuqhimayumi Paliihimat 1-800-964-2644 (akiittuq)
- **Ningaqliqtunut Ikayurvikhaat**
 - CAVAC (Sapumijit) Centres d'aide aux victimes d'actes criminels (Ihuinaqtunit Ayurhaqtitauyut Ikayuurumayunut Katimavia)
 - Kuujjuaq (819) 964-2086 uumungaluunniit 1-866-778-0770 (akiittuq)
 - Salluit (819) 255-8328
 - CALAC Centre d'aide aux victimes d'agression sexuelle de Montréal (Montréal-mi Nuliarnirmut Angiqtahimaittumik Piyunut Katimavia) (514) 934-4504 (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7)
- **Ayuqhaqtunut Hivagvikhaat**
 - Nunavut Kamatsiaqtut Ikayuqtauyumayunut Hivayaut (Baffin Ayuqhaqtunut Hivayautigaluanngyuugaluq) (867) 979-3333 (Iqaluit) unalu 1-800-265-3333 (akiittuq tamarminit Nunavunmi Nunavingmilu nunallaanginnit) (angmaumayuq ubluq tamaat 7munnaqqat unuktumi 12mut, 7nik ublunganik)
 - Aippariiktut ningaqtayunit hivayaut (S.O.S. ningaqtayunit aippariiktunut) (514) 873-9010 Montréal-mi uumungaluunniit 1- 800-363-9010 (akiittuq Québec-mi) (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7)
 - Tel-Jeunes (nutaqqat ikayuqtauyumayut hivayaut) 1-800-263-2266 (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7)
 - Nutaqqat Ikayuqtauyumayut Hivayaqtakhaat 1-800-668-6868 (akiittuq) qaritauyakkulluunniit uumani kidshelpphone.ca (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7)
- **Arnat Qimaavingit unalu Hivumuurahuarnirmut Iglungit**
 - Ajapirvik (Inukjuak) (819) 254-8401
 - Kuujjuaq Tungasuvvik (819) 964-0536
 - Salluit Inistsiaq (819) 255-8817

NUNATSIAVUT (TUNUNNGANI LABRADOR)

- **Paliihimat**
 - 911 hapkunaniluunniit nampangit nunallaani
 - Happy Valley-Goose Bay (709) 896-3383
 - Hopedale (709) 933-3820
 - Nain (709) 922-2862
 - Rigolet (709) 947-3400
 - Makkovik (709) 923-2405 (Postville-mullu (Qipuqqaq))
 - Sheshatshiu (709) 497-8700 (North West River-mullu)
- **Ningaqliqtunut Ikayurvikhaat**
 - Happy Valley-Goose Bay (709) 896-0446
 - Nain (709) 922-2360
 - St. John's (709) 729-0900
- **Maligaliqinirmut Hivayautingit** 1-709-896-5323 (Labrador-mi) uumungaluunniit 1-709-896-5051 (humiliqaak)
- **Ayuqhaqtunut Hivagvikhaat**
 - Hope Haven Ikayuqtauyumayunut Hivayautinga 1-888-332-0000 (akiittuq) uumungaluunniit (709) 944-6900
 - Kirkina Iglu (Rigolet) (709) 947-3333
 - Libra Iglu (Happy Valley-Goose Bay) 1-877- 896-3014 (akiittuq) uumungaluunniit (709) 896-3014
 - Nain Qimaavinga 1-866-922-1230 uumungaluunniit (709) 922-1229
 - Nukum Munik Qimaavik Ikayuqtauyumayunut Hivautinga (Sheshatshiu) (709) 497-8869
 - Nutaqqat Ikayuqtauyumayut Hivayaqtakhaat 1-800-668-6868 (akiittuq) qaritauyakkulluunniit uumani kidshelpphone.ca (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7)
- **Arnat Qimaavingit unalu Hivumuurahuarnirmut Iglungit**
 - Happy Valley-Goose Bay Libra Iglu (709) 896-8251
 - Hope Haven Arnat Qimaavinga (Labrador City) (709) 944-7124
 - Kirkina Iglu (Rigolet) (709) 947-3334
 - Labrador West Ilagiiktunut Ayuqhaqtitauyunut Qimaavia (709) 896-8251
 - Nain Qimaavinga (709) 922-1229

KANATAMI (CITIUYULLU QABLUNAAT NUNAGIYANGINNI)

- **Palihimat**
 - 911 citiuyunit
- **Qaritauyakkut naunairumayunut**
 - <http://www.hotpeachpages.net/canada/index.html>
- **Ayuqhaqtunut Hivagvikhaat**
 - Kanatami Katimavingit Ayuqhaqtitauyut Ihuinaaqtunit 1-800-FYI-CALL (akiittuq)
 - Nutaqqat Ikayuqtauyumayut Hivayaqtakhaat 1-800-668-6868 (akiittuq) qaritauyakkulluunniit uumani kidshelpphone.ca (angmaumayuq ubluq tamaat 24/7)

Ihuarhaqtauyuq Fipyuali 2012-mi